

RADNIČNÍ ZPRAVODAJ

město Pardubice



číslo 10 | říjen 2022

- 2** O čem se mluví... o osmi letech v čele města Pardubic s jeho primátorem Martinem Charvátém

- 3** Památník Zámeček boduje hned ve dvou soutěžích

- 3** Zastupitelstvo města Pardubic schválilo Strategii ITI

- 5** Projekt pro školáky Na počátku záležití pokračuje

- 10, 11** Program Podzimních městských slavností 2022



Pardubice

O čem se mluví...

... o osmi letech v čele města Pardubic s jeho primátorem Martinem Charvátlem



Pane primátore, náš rozhovor vzniká před volbami, tudíž se jim a jejich výsledkům vyhne. Ale bez ohledu na výsledky voleb a koaliční vyjednávání jste dopředu avizoval, že už nechcete obhajovat post primátora. Proč?

Do komunální politiky jsem vstupoval s představou, co bych chtěl změnit, co bych chtěl realizovat. Možná trochu neskromně musím konstatovat, že to, co jsem si předsevzal, se podařilo. Vlastně

v každém zaměstnání, kde jsem za celý život působil, jsem po osmi letech měl pocit, že by to chtělo změnu, abych měl maximální motivaci. Nemůžu chodit do práce a mít pocit, že vlastně bych raději dělal něco jiného.

Vzpomínáte na přelom let 2014 a 2015, kdy jste byl coby primátor „nováček“?

Samozřejmě. Sledovat komunální politiku zvenku a pak se stát její součástí

a být uvnitř jsou dva naprosto odlišné pohledy. Zjistil jsem, že pokud se nechci jenom dívat a vézt se, ale chci opravdu pracovat, musím se naučit žít tempem, respektive zvyky magistrátu. To není absolutně nic proti úřadu. Ale jsou nějaké obvyklé termíny a postupy. Když jsem ve stavební firmě coby stavební ředitel řekl, že to lešení bude stát zítra jinde, tak to byl jasný povel, který byl vykonán. Na úřadě jsem si musel zvyknout na to, že když se v hlavě zrodí nápad, musí projít komisemi, radou, zastupitelstvem. A to zkrátka nějakou dobu trvá.

Je něco, co byste zpětně ohodnotil jako neúspěch, že se něco nepovedlo?

Vyloženě ne. Ale odpovím jinak: člověk volí ze svého pohledu nejlepší řešení v danou chvíli. S informacemi, které jsou v tu dobu k dispozici. Po pěti letech klidně může někdo říct, že to mělo být jinak. Ale to je po pěti letech. Tehdy byly k dispozici nějaké informace, skutečnosti a podle nich jsme se coby samospráva rozhodovali.

A na co jste za posledních osm let pyšný?

Nepoužil bych slovo pyšný. Mám radost z každé dobře odvedené práce, z každého projektu, který se povedl. Ať je to stavba nebo třeba městské slavnosti. Ale mám-li být konkrétní, pak myslím, že tento pocit můžu mít při pohledu na zrekonstruované přednádraží – terminál A pro městskou hromadnou dopravu. Až v příštím roce bude dokončen a začne fungovat terminál B pro regionální autobusovou dopravu, budou mít Pardubice dokonalý dopravní terminál. Jsem rád, že Pardubice budou mít konečně lávku přes železniční koridor, která zkrátí cestu na nádraží a dopravní terminál obyvatelům jižní části města. Ano, je to sice investice Správy železnic, ale zatím stojí dlouhá a náročná vyjednávání ze strany města. Těší mě také dostavba aquacentra. Díky novému bazénu se tak náš „aquáč“ stal ještě atraktivnější pro pořádání velkých závodů. A nesmím zapomenout na velkou inves-

tiční akci, kterou je dostavba a revitalizace fotbalového stadionu v centru města. Záměrně nezmiňuji akce, které začaly před rokem 2014, jako například rekonstrukce Tyršových sadů nebo třídy Míru. Obě dvě akce jsme dokončovali již my a musím říci, že to bylo dost složité.

Na zmíněné rekonstrukci třídy Míru asi nebylo vše v pořádku, když se její některé části musejí opravovat znovu.

Ano, velmi pravděpodobně se někde stala chyba. Nevím, jestli při projektování nebo při samotné realizaci. Ale úseky třídy Míru, kde jezdí MHD nejsou v dobrém stavu. Dlažba je popraskaná, vylamuje se, dochází k nebezpečným situacím. Proto oprava byla nutná.

Z rozhovoru vyplývá, že jste spokojený s tím, co se podařilo. Je to i lidmi, kteří stáli kolem Vás?

Jednoznačně ano! Myslím, že se mně a týmu, který jsem měl osm let kolem sebe, podařilo velmi mnoho. To není neskromnost, ale jen konstatování. Ať už to byla velké stavební investice, nebo záležitosti týkající se školství, životního prostředí apod. Během osmi let v pozici primátora jsem se setkal s mnoha lidmi a jejich životními příběhy. Vždy jsem se snažil jednotlivé případy vyřešit, nabídnout a zprostředkovat pomoc. Mnohdy jsme však jako samospráva města nemohli udělat všechno, co bychom si představovali, ruce nám svazovala legislativa.

Co byste Pardubicím přál?

Nejdříve bych chtěl všem, se kterými jsem za uplynulých osm let spolupracoval, upřímně poděkovat. Vlastně úplně všem kolegům, úředníkům na magistrátu, protože být jsme se pracovním třeba nepotkali, tak jsou to oni, kteří pracují pro Pardubice a jejich obyvatele. Přál bych nám všem, aby se Pardubice i nadále ubíraly správným směrem. Aby se v Pardubicích dobře pracovalo, sportovalo, odpočívalo, žilo. Prostě aby Pardubice byly skvělým místem pro život. Věřím, že jsem k tomu alespoň trochu přispěl.

Radniční zpravodaj periodický tisk územního samosprávného celku Statutárního města Pardubice se sídlem úřadu Magistrát města, Pernštýnské nám. 1, 530 21 Pardubice, IČO 274046, a VLTAVA LABE MEDIA a.s., region východní Čechy, Kladská 17, 500 03 Hradec Králové, IČ 01440578. Evidenční číslo MK ČR E 11512.

Redakce: Nataša Hradní, Iveta Koubková, Alexandra Tušlová. Fotografie: Tomáš Kubelka, Iveta Koubková, archivy autorů článků. Adresa: Radniční zpravodaj, Magistrát města Pardubic, Pernštýnské náměstí 1, 530 21 Pardubice. Elektronická adresa: alexandra.tuslova@mmp.cz, tel. 466 859 407. Internet: www.pardubice.eu.

V Pardubicích 26. září 2022. Výtisk doručila Česká distribuční a.s. Redakce si vyhrazuje právo redigovat jednotlivé příspěvky, resp. vybírat z obdržených materiálů. Otiskovány nebudou anonymní příspěvky ani texty obsahující urážlivé, vulgární, rasistické nebo jinak hanlivé výrazy. Texty v Diskuzním fóru obsahují osobní názory a postoje jejich autorů. Uzávěrka RZ 11 /2022: 20. října 2022.

Památník Zámeček boduje hned ve dvou prestižních soutěžích



Pardubice mají svého zástupce mezi finalisty dvou prestižních architektonických soutěží. Památníku Zámeček, jehož návrh vzešel z dílny architektů Víta Podráského a Jana Žalského, se totiž podařilo probít mezi ty nejlepší v předních architektonických soutěžích České ceny za architekturu a Stavba roku.

„Postup do finále v obou soutěžích považují za opravdový úspěch. V případě velmi prestižní České ceny za architekturu, kterou hodnotila mezinárodní porota, dokázal projekt rekonstrukce Památníku Zámeček obstát v konkurenci celkem 200 dalších staveb a postoupil do finálové devěťadvacítky. To je podle mého názoru opravdu fantastický vý-

sledek, který potvrzuje kvalitu tohoto projektu a také fakt, že cesta architektonické soutěže byla v našem případě správnou volbou. Jsem rád, že tato zdařilá proměna památníku, která byla pojata citlivou formou, oslovila nejen laickou, ale také odbornou veřejnost a udělala z této národní kulturní památky zajímavé místo pro vzdělávání současné i budoucí generace,“ konstatuje náměstek primátora a předseda dozorčí rady památníku Jakub Rychtecký s tím, že Památník Zámeček je v rámci České ceny za architekturu jednou ze dvou realizací, které vzešly z architektonické soutěže s potvrzením regulérnosti od České komory architektů.

Areál Památníku Zámeček přitom v nedávné době navštívili také zástupci Mezinárodní rady muzeí (ICOM), kteří do Pardubic zavítali u příležitosti 26. generální konference ICOM. „ICOM Prague 2022 se zaměřoval na témata, která se bytostně týkají i Památníku Zámeček – postavení institucí ve společnosti, společenská zodpovědnost, udržitelnost ekologická i ekonomická, schopnost adaptace na nenadálé krize, jako byla pandemie covid-19, či využití nových technologií. Konference se také významně věnovala ruské invazi na Ukrajinu a nastavení podpory a pomoci pro ukrajinské kolegy při ochraně jejich kulturního dědictví. Přinesla také schválení nové světové definice muzea, která posouvá vnímání muzeí více ke společensky aktivním a zodpovědným partnerům pro veřejnost. Památník Zámeček je od svého vzniku členem ICOM a kolegové z celého světa, kteří naši instituci v rámci konference navštívili, ocenili nejen kvalitu architektury, ale i moderní zpracování expozice,“ dodává ředitel Památníku Zámeček Pardubice Viktor Janák.

Téma, které expozice ztvárňuje, navíc v současné době nabývá na síle. „V kontextu dění posledních měsíců památník nabyl na aktuálnosti, jakou si při jeho navrhování, realizaci ani otevření v říjnu loňského roku nikdo nedokázal

představit. Na výjevy, které v památníku zobrazují černobílé fotografie, se najednou díváme v médiích v přímém přenosu. Je jistě hezké mít možnost ucházet se o ceny, ale zda památník nakonec v klání uspěje, či nikoliv, není zas až tak podstatné. Největším přínosem jeho účasti v soutěžních přehlídkách i získaných nominacích je pozornost, které se mu díky tomu dostává, protože témata a dějinné souvislosti, které připomíná, nejsou rozhodně z nejpřístupnějších, přitom je ale určitě velmi důležité, abychom jim pozornost věnovali,“ uvádí jeden z autorů návrhu rekonstrukce Památníku Zámeček Pardubice Vít Podráský.

Vyhlášení Stavby roku 2022, jejíž nominační večer se konal v pondělí 5. září v Národním technickém muzeu, se uskuteční 13. října 2022. Vítězové obdrží křišťálové ocenění v podobě razítka dle návrhu Ronyho Plesla a vyrobené sklárnou Rückl. Co se České ceny za architekturu týče, v tomto případě se jedná o soutěžní přehlídku nejlepších realizací postavených na území České republiky v období posledních 5 let. Tuto soutěž pořádá Česká komora architektů a její vyhlášení se bude konat v listopadu letošního roku. Porota České ceny za architekturu je navíc tvořena z členů napříč řadou zemí včetně Itálie, Švýcarska, Maďarska či Belgie.

Zastupitelstvo města Pardubic schválilo Strategii ITI

Poslední pardubické zastupitelstvo tohoto volebního období mělo opravdu nabitý program. Kromě řady dalších důležitých bodů byla ke schválení předložena také Strategie území Hradecko-pardubické aglomerace 2021+, čímž byl splněn poslední povinný krok před samotným výběrem projektů, které získají rezervaci finančních prostředků. Pokud vše půjde hladce, mohli by první žadatelé začít čerpat prostředky na jaře příštího roku.

Strategie, která zajistí evropské prostředky pro celé území Hradecko-pardubické aglomerace pro období 2021–2027, je téměř připravena. Nositel ITI, kterým je statutární město Pardubice, postupně plní všechny povinné kroky, aby mohl přistoupit k výběru projektů, které budou mít rezervované dotační prostředky z Evropské unie (EU).

„Schválením Strategie v Zastupitelstvu města Pardubic vyvrcholila více než tříletá práce všech odborných pracovních skupin, Řídícího výboru a zejména oddělení implementace Strategie ITI. Dokument, který se všemi přílohami čítá více než pět set stran, představuje detailní analýzu území, jeho problémů, rozvojových potřeb a návrhů opatření k jejich řešení, a to bez ohledu na budoucí zdroj financování. Situace v území je tedy řešena komplexně a nezaměřuje se pouze na dotační aktivity z EU,“ upřesnil primátor města Pardubice a předseda Řídícího výboru aglomerace Martin Charvát.

Tvorba Strategie probíhala podle Metodického pokynu pro využití integrovaných nástrojů a regionálních akčních plánů v programovém období 2021–2027 (MP INRAP). Ten nosite-

lům ITI jasně stanovuje, jaké kapitoly musí dokument povinně obsahovat. S dílčími částmi byli zastupitelé postupně seznámeni na seminářích, z nichž druhý proběhl minulý týden pro pardubické a hradecké zastupitele v prostorách Východočeského muzea v Pardubicích. „Se všemi aktéry v aglomeraci, včetně statutárního města Pardubice, se snažíme dlouhodobě spolupracovat, a to nejen v rovině jednání platformou ITI, ale rovněž v rámci osobních setkání. Můžeme tak říci, že v předchozích sedmi letech se nám v území podařilo vybudovat silné partnerství, které napomáhá naplňovat územní dimenzi nejen ve formě realizace konkrétních projektů,“ upřesnil manažer ITI Filip Hoffman.

ITI Hradecko-pardubické aglomerace navazuje na programové období

2014–2020, kdy se pro území podařilo získat více než tři a půl miliardy dotačních prostředků z pěti operačních programů. Díky tomu mohli žadatelé zrealizovat řadu zajímavých a hodnotných projektů v oblasti dopravy, kultury, vzdělávání či životního prostředí.

První aglomerační výzvy na předkládání projektových záměrů budou vypsány v následujících týdnech. Z nich pak budou odborné pracovní skupiny a Řídící výbor aglomerace dle stanovených kritérií vybírat ty, které získají rezervaci finančních prostředků z alokace ITI Hradecko-pardubické aglomerace. Proces hodnocení projektů a sestavení seznamu projektů, které budou v rámci ITI podpořeny, by mohl být hotov do konce roku 2022. První projekty by pak mohly začít čerpat dotace v prvním čtvrtletí roku 2023.



Pozvánka na veřejné setkání | **KASÁRNA T. G. M.**

Město Pardubice vás srdečně zve na

VEŘEJNÉ SETKÁNÍ k představení budoucnosti
areálu KASÁREN T. G. M.

kdy: **úterý 11. října 2022 od 17:00**

kde: **Dům kultury Dukla Pardubice (Gorkého 2573)**

Na setkání budou představeny východiska i plány města k budoucí proměně areálu a odborná analýza k tématu zpracovaná. Následovat bude veřejná diskuse. Setkání se zúčastní zástupci města a autoři analýzy.



Pardubice

Radnice pokračuje v projektu pro školáky Na počátku záleží

Pardubické základní školy budou letos opět věnovat část své výuky v pátých třídách tématu rodiny. Projekt pardubické radnice Na počátku záleží se v říjnu rozběhne už druhým školním rokem a stejně jako loni budou proškolení psychologové hovořit s dětmi z pátých tříd o důležitosti vztahů na počátku života. Tým odborníků by měl v rámci debat ozřejmit žákům ve věku 11 až 12 let, kam až nezdravé rodinné vztahy mohou dojít a jak zásadně mohou dítě a jeho další vývoj ovlivnit a narušit. Debaty na uvedené téma povedou také učitelé a psychologové ve třídách šestých právě v návaznosti na loňské setkání s tehdejšími pátáky.

„Po premiéře celoročního projektu Na počátku záleží v loňském školním roce jsme se jednoznačně shodli na tom, že v debatách na téma rodina budeme určitě pokračovat. Utvrdily nás v tom také ohlasy ze strany třídních učitelů a škol-

ních psychologů, kteří navázali s dětmi kontakt. Mnozí z žáků si k nim snáze našli v průběhu roku cestu, ať už řešili jakýkoli problém. Tímto bych chtěl poděkovat mentorům projektu z Poradny pro rodinu Pardubického kraje a Pedagogicko-psychologické poradny Pardubice a jejich týmu psychologů za skvělé osnovy a vedení projektu. Stejně tak patří velký dík společenostem Foxconn Česká republika a Elektrárny Opatovice, které realizaci tohoto projektu v loňském roce spolufinancovaly a spolufinancovat jej budou i tentokrát,“ uvedl náměstek pardubického primátora Jakub Rychtecký.

„Byli jsme velmi mile potěšeni zájmem a zapojením dětí do diskuzí na téma rodina. V některých třídách se debata vinula sama, některé děti byly ostýchavější, ale kolegové hovory dokázali vždy úspěšně moderovat tak, aby každé dítě, které případně trauma či nadlimitní zátěž samo

zažilo, nesdělovalo tuto zkušenost před třídním kolektivem, ale mohlo ji ventilovat a zpracovat následně se školním psychologem,“ uvedl ředitel Poradny pro rodinu Pardubického kraje Roman Miletín. „Potěšila nás odezva ze strany dětí, učitelů i školních psychologů. Skvěle reagovali na tematická videa z dílny herců Východočeského divadla Pardubice, která výstižně a velmi citlivě otevírají otázky k zamyšlení, ale ocenili i samotný průběh diskuzí. Je to pro nás jasným signálem, že jsme zvolili velmi důležité téma a také vhodnou cílovou skupinu. Děti ve věku 11 až 12 let si již plně uvědomují dopad případných negativních rodinných vztahů na sebe, ale zároveň je zde čas a prostor zažít myšlenková schémata, názory a postoje žádoucím způsobem měnit,“ doplnil svého kolegu ředitele Pedagogicko-psychologické poradny Pardubice Jiří Knoll.

Nadstavbou první a základní diskuze, která probíhá v pátých třídách, je oživení tématu rodiny ve třídách šestých. „Zde už s žáky nebude pracovat psycholog, ale přímo učitel českého jazyka, který bude žáky na téma vztahové blízkosti v rodinách i mimo rodinu vést k zamyšlení formou slohové práce. Z vypracovaných slohových prací mohou učitelé či následně školní psycholog zachytit případné signály, že možná není vše ve vztahové oblasti žáka v pořádku, a snáz tak najít k dítěti řešícímu své problémy cestu,“ dodává psycholog Roman Miletín.

V rámci projektu vznikly kromě videí také webové stránky www.napocatku-zalezi.cz, které poskytují komplexní informace o problematice a další důležité odkazy na dané téma, kam se mohou dotýční v případě potřeby obrátit pro pomoc.

Most Kpt. Bartoše musí „do opravy“

Od pondělí 26. září je výrazně omezen provoz na mostě přes Labe v ulici Kpt. Bartoše. Po dobu deseti týdnů zde budou probíhat opravy, které si vyžadují uzavření poloviny vozovky. Do 4. prosince budou automobily most přejíždět

děť vždy pouze v jednom směru, jejich pohyb bude řízen semaforem. Maximální povolená rychlost vozidel v tomto úseku bude 15 kilometrů v hodině.

Most čekají nezbytné opravy, které zajistí, aby nosnost mostu neklesla

a mohl sloužit dopravě do doby, než město rozhodne o celkové rekonstrukci mostu či výstavbě nového. V průběhu deseti týdnů provede Firma Chládek a Tintěry sanační a stavební práce, včetně zakonzervování nosné konstrukce

a oprav nerovností. Opravy si vyžadují uzavření mostu vždy v jednom jízdním směru a opatrnost řidičů.

Opatření zůstane v platnosti minimálně po dobu oprav. Ty by měly město vyjít na více než šest milionů korun.

Nejpřívětivější úřad v kraji mají Pardubice

Pardubický magistrát obstál v každoročním hodnocení přívětivosti radnic vůči klientům. V letošním roce obsadil v soutěži Ministerstva vnitra ČR Přívětivý úřad v kategorii obcí s rozšířenou působností v rámci Pardubického kraje první místo.

„To, že město Pardubice, respektive jeho magistrát získal toto ocenění opakovaně, svědčí o tom, že způsob práce, komunikace s klienty úřadu a především uspokojování jejich potřeb jsou správně nastaveny,“ okomentoval skvělé umístění pardubického magistrátu primátor Martin Charvát.

Přívětivý úřad je soutěží mapující stav přívětivosti a otevřenosti obecních a městských úřadů vůči občanům a jejich potřebám. Základní hodnotící kategorií je poskytování nadstandardních služeb či běžných služeb v nadstandardní kvalitě. Cílem soutěže je ocenit snahu představitelů měst a městských úřadů (úřadů městských částí Prahy) ve zvyšování přívětivosti úřadu vůči veřejnosti. Letošního sedmého ročníku soutěže se zúčastnilo 125 obcí s rozšířenou působností včetně několika městských částí Prahy, což je 55

procent z celkového počtu možných soutěžících. Přihlášené radnice odpovídaly na osm desítek dotazů týkajících se dostupnosti služeb, transparentnosti, komunikace, online nástrojů, které město využívá, participace veřejnosti nebo udržitelnosti. V celorepublikovém hodnocení se umístil nejvýše Kolín před Libercem a Znojmem, v Pardubickém kraji je na předních příčkách za Pardubicemi Chrudim a Ústí nad Orlicí.

„Jsem přesvědčen, že v našem případě se na vítězství podílí online komunikace úřadu s občany, nejde

přitom jenom o rezervace na přepážky, ale magistrát s občany komunikuje prostřednictvím sociálních sítí nebo mobilní aplikace,“ doplňuje primátor Charvát.

Do brožury příkladů dobré praxe, kterou na základě této soutěže MV vydalo, se mezi 23 počinů hodných následování dostaly i dva pardubické – projekt zřízení ordinace pro osoby ohrožené sociálním vyloučením a vznik Pardubického podnikatelského inkubátoru zaměřujícího se zejména na projekty/startupy s inovativním potenciálem.

Pozvánka na oslavu výročí vzniku samostatného Československa

28. říjen je zapsán v historii jako den vzniku samostatného, svobodného a demokratického státu pod vedením otce národa T. G. Masaryka.

Tento slavný den je oslavou a připomínkou vzniku svrchovaného československého státu uprostřed Evropy, od kterého v tomto roce uplyne již

104 let. Tento den se u sochy prvního prezidenta T. G. Masaryka na náměstí Čs. legií v Pardubicích uskuteční od 10:00 slavnostní se-

tkání pořádané Statutárním městem Pardubice a Masarykovou společností Pardubice k připomínce této historické události.

O značku Automatické mlýny se podělí čtyři majitelé budov v areálu

Nápis Automatické mlýny na historické budově, ve které bude od příštího roku sídlit krajská Gočárova galerie, se stává názvem i novou adresou celého areálu bývalých mlýnů. Rekonstruované či nové budovy v něm nyní vlastní čtyři majitelé – Pardubický kraj, statutární město Pardubice, Nadace Automatické mlýny a manželé Smetanovi. Ti v těchto týdnech projednávají memorandum o společném užívání značky Automatické mlýny a propagaci aktivit v areálu.

„Mám radost, že se nám podařilo zbořit všechny ploty. A to nejen ty, co obklopovaly areál předchozích 100 let. Když jsem Mlýny před šesti lety kupoval, byl tohle můj cíl. Zaplnit je cvrkotem života. Vytvořit nové, smysluplné centrum. Magnet. A to se nám společně s krajskou i městskou galerií, polytechnickými dílnami, infocentrem a naším specifickým multifunkčním prostorem v náspykách daří. Roste to před očima. Takže se těším na společnou práci na značce. My se jí zabýváme už od roku 2016. V té době jsme dospěli k názoru, že název areálu Automatické mlýny je ten správný, a jsem

rád, že k tomu dospěl i kraj a obnovil nápis na objektu, i město, které nám schválilo novou adresu našeho nově vznikajícího náměstí. S naším týmem máme plno dalších skvělých nápadů, jak se značkou pracovat, jen se do toho pustit,“ uvedl architekt Lukáš Smetana, který stojí v rámci Nadace AM za rekonstrukcí síla a veřejných prostor areálu a dále pak i za soukromými investicemi na pravé straně areálu.

Pardubický kraj rekonstruuje hlavní budovu národní kulturní památky na Gočárovu galerii, jedinou krajskou sbírkotvornou instituci ve výtvarné oblasti. „Jednání, která jsme vedli v uplynulém roce, nyní dospěla k textu společného memoranda. V něm deklarujeme zájem na společném užívání ochranné známky, a to nejen námi jako zástupci vlastníků, ale také našimi zřizovanými nebo zakládanými organizacemi. Máme zájem na vzájemné informovanosti a koordinaci ve všech oblastech prezentace areálu Automatické mlýny při jeho postupné rekonstrukci a dokončování a také po zahájení provozu. Nemělo by smysl si konku-

rovat jednotlivými akcemi, mnohem lepší bude spolupracovat, a to i v návaznosti na naše organizace sídlící na nedalekém Příhrádce a Zámku Pardubice,“ řekl náměstek pro investice a kulturu Pardubického kraje Roman Líněk. Za kraj na společném jednání slíbil, že v příštím roce doplní příjezdové trasy do Pardubic hnědé cedule upozorňující na společné lákadlo – Automatické mlýny. Po Zámku Pardubice a Městské památkové rezervaci tak Mlýny budou třetí a poslední takto označenou památkou krajského města.

Nové budovy v zadní části Mlýnů rostou v režii statutárního města Pardubice. „V areálu Mlýnů vzniká úplně nová městská čtvrť. Věřím, že Mlýny budou pro Pardubice tím, čím jsou Dolní Vítkovice pro Ostravu. Společnými silami chceme toto místo přetvořit v kulturně-vzdělávací centrum, místo pro trávení volného času a pořádání venkovních kulturních akcí. Město v tomto území realizuje projekty Centrálních polytechnických dílen a Galerie města Pardubice a počítáme i s umístěním turis-

tického informačního centra. Právě proto je třeba společná pracovní skupina všech aktérů v území a velmi intenzivní vzájemná komunikace,“ konstatoval náměstek primátora Jakub Rychtecký s tím, že nově vznikající veřejné prostranství dostalo také své pojmenování. Zvolený název Automatické mlýny, který na svém jednání schválilo Zastupitelstvo města Pardubice, odkazuje k historii samotného průmyslového areálu.

Memorandum řeší také vytvoření pracovní skupiny složené především ze zástupců organizací odpovědných za provoz, propagaci a tvorbu programové náplně realizované v objektech ve společné zájmové lokalitě. Tato pracovní skupina bude pravidelně, tj. alespoň 1× měsíčně, řešit aktuální záležitosti spojené s potřebami lokality a koordinovat své postupy s cílem zajištění optimálního souladu uskutečňovaných projektů. Jednou ročně se bude scházet skupina složená ze zástupců vlastníků za účelem hodnocení dosahování společných cílů.

Zuzana Nováková, mluvčí Pard. kraje

Východočeské divadlo láká na dvě novinky v repertoáru a tři nové tváře

O víkendu 8. a 9. října se na Malé scéně ve dvoře uskuteční premiéry hry amerického režiséra a dramatika Stephena Sachse Kalifornská mlha, kterou v Pardubicích uvede režisér Michal Przebinda.

„Bývalá barmanka Maude Gutmanová, žijící v kempu na periferii kalifornského Bakersfieldu, přivítá ve svém bizarně zařízeném karavanu bývalého ředitele newyorského Metropolitanu muzea umění Lionela Percyho. Účelem návštěvy je znalecký posudek obrazu, který Maude zakoupila ve ve-tešnictví. Domnívá se, že by mohlo jít o neznámé dílo Jacksona Pollocka. Znalec tuto možnost vyloučí. Maude však jeho verdikt odmítá. Jejich následný bouřlivý duel odhalí nečekaná tajemství a počáteční konverzační žánr se rozpoutá do napínavého thrilleru,“ slibuje dramaturgyně Jana Pithartová. Škrobeného intelektuála ztvárnil Alexandr

Postler a svéráznou ženou z okraje společnosti bude Martina Sikorová. Scénickou hudbu do inscenace složil fenomenální jazzman Michal Žáček, vynikající saxofonista a hráč na všechny dechové nástroje, jehož koncert doprovodí nedělní premiéru Kalifornské mlhy.

Druhou novinku divadlo poprvé představí o víkendu 22. a 23. října na velkém jevišti Městského divadla, kam se po více než třiceti letech vrátí Čapkovy Věc Makropulos, tentokrát však s jiným názvem a v muzikálovém hávu. Adaptaci známého dramatu o touze po věčném mládí nazvali autoři Petr Abraham, Gabriela Osvaldová a Ondřej Soukup Makropulos musical. Režisér Petr Novotný, jenž se skrývá pod pseudonymem Petr Abraham, do hlavní role nového zpracování nesmrtelné látky obsadil Petru Janečkovou.

„Nápad na to, kam posunout příběh Karla Čapka, vznikl ze spolupráce s Hanou Zagorovou, pro kterou jsem po jejím účinkování v Jacku Rozparovači hledal nějakou velkou roli, kde by také mohla hodně zpívat. I když z toho nápadu nakonec sešlo, paní Hanka zůstala jeho velkou a zásadní inspirací,“ prozrazuje režisér Petr Novotný a dál vysvětluje: „Věc Makropulos je doslova těhotná tím, aby na jevišti Emilia Marty vystoupila také ve svém umění, o němž se tak pochvalně mluví. K čínohře proto přibyla určitá plocha, řekněme, jazzových šansonů, ve kterých Emilia Marty zpívá o svých životních zkušenostech. Někdy jsou k pláči, někdy k smích, někdy jsou sarkastické, jindy ironické.“

Sobotní premiéru Makropulos musical ve foyer předznamená vernisáž výstavy obrazů malíře Jana Svobody.

Avšak nejen repertoár sází na novinky, nové tváře se objevily i v hereckém souboru. Do 113. sezóny vstoupil pardubický ansámbl obohacen o tři posily: čerstvá absolventka brněnské JAMU Eliška Jechová a Matěj Štrunc, jenž po brněnské konzervatoři získával zkušenosti v angažmá v Městském divadle Zlín, právě zkouší své role v inscenaci Makropulos musical. Dvojici mladých herců doplňuje Kristýna Hulcová, v Pardubicích už známá svým hostováním v Kalibově zločinu či ve Velké bankovní loupeži – za roli Lucille dostala Cenu za nejlepší ženský herecký výkon GRAND Festivalu smíchu 2020. Společně je mohou diváci vidět v muzikálu Pekařova žena, který divadlo uvedlo už na konci minulé divadelní sezóny.

Radek Smetana, PR manažer VČD

Zlatem pokládané housle v Mázhausu

Zveme vás na výstavu houslařského řemesla s ukázkou historických i moderních hudebních nástrojů z ateliéru profesionálního pardubického houslaře Jana Františka Veselého. Výstava s názvem

„Od fiduly po zlaté housle“ se bude konat v prostorách galerie Mázhaus do 30. října a můžete se těšit nejen na sbírku neobvyklých hudebních nástrojů, ale také na improvizovanou houslařskou dí-

nu s ukázkami různých druhů voňavých pryskyřic, které se po rozpuštění v lihu či oleji nanášejí na těla hudebních nástrojů. Jasnou dominantou výstavy jsou nádherné, zlatem pokládané housle. Jan F. Vese-

lý se houslařině věnuje již 22 let. V roce 2007 se stal členem Cechu houslařů pražských, kde působí dodnes. Na mistrovské nástroje z jeho ateliéru hrají profesionální hudebníci po celém světě.

Kaleidoskop zářijových událostí



Prima atmosféra, týmový duch, parádní počasí, rekordní čas. Tak by se dal popsat další ročník Dětského maratonu, který se konal v areálu atletického stadionu na Dukle a který po loňském úspěchu opět ovládla pardubická ZŠ Benešova.



V září je na dostihovém závodišti velmi rušno a nejenak tomu bylo letos. První víkend patřil Evropskému dni koní, druhý oblíbené výstavě Koně v akci, která po právu patří do rodiny Pardubických tahounů, tedy mezi nejoblíbenější akce ve městě.



Dny evropského dědictví opět zpřístupnily široké veřejnosti zajímavé a výjimečné památky, budovy, objekty i prostory, včetně těch, které jsou jinak zčásti nebo celkově nepřístupné.



Poslední víkend v září si přišli na své milovníci levotočivých zatáček. Na plocho-drážním stadionu ve Svítkově se konala již 74. Zlatá přilba, jejímž vítězem stal Brit Daniel Bewley. Prvenství uhájil těsně před naším Václavem Milíkem.



V Pardubicích byly položeny další Stolpersteiny neboli Kameny zmizelých, které upomínají na občany, kteří museli, nejčastěji z důvodů rasové perzekuce, v období nacistické okupace nedobrovolně opustit svůj domov, aby se do něj nikdy nevrátili.



Do 12 letních destinací se bude z Pardubic létat celkem 16× týdně! Kromě těch stávajících budete moci příští léto vycestovat také na Mallorcu, Djerbu, poznat ostrovy Kos a Korfu a odpočinout si u Jaderského moře v letovisku Podgorica.

Klub filatelistů v Pardubicích slaví sté výročí založení



Poštovně použitý korespondenční lístek s obrázkem Zelené brány a čitelným razítkem pošty.

V říjnu roku 1922 byl oficiálně založen Klub filatelistů v Pardubicích. Již od počátku se na činnosti klubu podíleli různí členové společenské komunity města – obchodníci, řemeslníci, učitelé, podnikatelé a jiní, které spojovala záliba ve sbírání poštovních známek. Členové klubu se setkávali na svých schůzkách, kde si vyměňovali znalosti a materiály pro svoji činnost. Tak, jak šla doba, se scházeli na různých místech, povětšinou v restauracích jako Na Kopečku, Veselka, Grand, Beseda, Pivovar nebo v institucích jako Chemoprojekt, Kulturní dům Dukla a v současnosti Evropský spolkový dům na Pernštýnském náměstí.

Pardubičtí filatelisté uspořádali za dobu své činnosti 28 výstav pro veřej-

nost k různým společenským příležitostem a k propagaci své činnosti. K připomenutí stoletého výročí trvání připravil Klub filatelistů ve spolupráci s Českou poštou pro příznivce a ostatní veřejnost některé sběratelské speciality a zajímavosti, které si zájemci budou moci zakoupit na Poště Pardubice 1.

1. Příležitostné razítko – ve dnech 22., 24., 25. a 26. října 2022

2. Nálepku s přitiskem „100 let KF Pardubice“ ve dnech od 22. října do spotřebování nálepky

3. Cennou nálepku na dopis A-post ve dnech od 22. do 27. října a 29. října

Těšíme se na setkání se všemi, kteří si chtějí připomenout toto výročí s námi.

Klub filatelistů 05-100 Pardubice

Trubka světově

Zahájení sezony s Václavem Hudečkem i říjnové koncerty HUDBA PRO DVA (3.–5. 10.) s klavíristou Markem Kozákem a dirigentem Markem Prášilem připravily půdu pro další hvězdně obsazený koncertní program. Do Pardubic poprvé zavítá Reinhold Friedrich, jeden z nejuznávanějších trumpetistů současnosti. Ten se představí ve dnech 7. a 9. listopadu v Sukově síni Domu hudby při koncer-

tech TRUBKA SVĚTOVĚ a na místě jsou jen ta nejvyšší očekávání. „Máme radost, že se nám jej podařilo získat již pro tuto koncertní sezonu. Má bohaté zkušenosti, špičkový projev a samozřejmě obdivuhodné portfolio. Jako sólista vystupoval s Vídeňskými symfoniky, BBC Symphony Orchestra a nyní jej doprovodíme my, no není to úžasné? Své umění předává studentům na nejlepších evropských hu-

debních školách, jako je např. londýnská Royal Academy of Music či madridská Escuela Superior de Musica, a tak věřím, že spolupráce s ním bude nejen skvělou zkušeností pro celý orchestr, ale hlavně silným zážitkem pro naše posluchače.“ prozradila koncertní manažerka Vladislava Kopecká. V jeho provedení zazní pod taktovkou Roberta Kružíka na úvod večera Telemannův Koncert pro trubku,

smyčce a basso continuo D dur a na samotný závěr ještě pak Haydnův Koncert pro trubku a orchestr Es dur. Prostřední část programu obstará orchestr provedením Mozartovy „Pařížské“ symfonie a soudobé skladby Leporelo od Ilji Hurníka. Vstupenky lze zakoupit online (www.kfpar.cz), osobně v Turistickém informačním centru či přímo na místě.

Andrea Žeravíková, mluvčí KFP

Oslavy dvacetin, kultovní Xiu Xiu i Raťafák Plachta v Divadle 29

Možná si někdo ještě pamatujete slovenskou osmdesátkovou televizní relaci pro děti Slníčko s naprosto bizarním loutkovým monstrem Raťafákem Plachtou. Hudebníka Miro Tótha inspirovalo opětovné zhlédnutí Slníčka k použití absurdních výroků Raťafáka v jeho novém hudebním projektu Srnka. Nečekejte však dětské songy (přestože za mikrofonom kapely stojí bývalá dětská hvězda Michaela Pašteková), ale důrazný dark forest industrial s hutnou psychedelickou elektronikou. Vedle Srnky se v pátek 7. října představí pardubickému publiku společný projekt francouzské le-

gendy ve hře na elektroakustické přístroje Jérôma Noetingera a pražského improvizátora Petra Vrby.

V letošním roce slavíme 20 let Divadla 29. A na oslavě DVacetin nemohou chybět DVA, tedy hudební duo Báry Ungerové a Jana Kratochvíla. DVA svého času procestovali velký kus světa, v poslední době se věnovali hlavně skládání hudby k počítačovým hrám. V roce 2022, příznačně v „dvojkovém“ roce, se DVA chystají vydávat po dlouhých 8 letech nové album a také se vrací na koncertní pódia. V sobotu 15. října jim bude dělat support Tomáš

Knoflíček z Gurun Gurun se svým oceňovaným sólovým projektem. Před koncertem proběhne v Klubu 29 vernisáž výstavy fotografií Vladimíra Sabo pořízených v letech 2005–2022 na akcích Divadla 29.

Divadlo 29 slaví dvacetiny, pražská Konzervatoř Duncan centre pak dokonce 30 let od svého vzniku. Od 20. do 22. října se můžete těšit na dvě taneční premiéry, tři taneční filmy, choreografickou tvorbu studentů, diskuse u kulatého stolu a taneční dílny pro děti.

Jamie Stewart z kultovních Xiu Xiu se vrací do D29! Avant-popové Xiu Xiu jsme

v Pardubicích přivítali poprvé v roce 2015, kdy se představili s osobitými úpravami hudby z Lynchova mysteriózního seriálu Twin Peaks. V roce 2019 v Divadle 29 odehráli mocný set, tenkrát s Thorem Harrisem ze Swans v sestavě. V sobotu 29. října se k nám duše Xiu Xiu Jamie Stewart vrací se sólovým projektem. Support mu bude dělat Jan Tomáš (znáte z kapely Tomáš Palucha) a Šimanský & Štěpán, nová kytarová dvojka, která právě vydává debut u Stoned to Death.

Program najdete na www.divadlo29.cz.

Jaroslav Tarnovský, Divadlo 29

Školní časopisy opět na pardubické radnici

Vydává vaše škola školní časopis nebo uvažujete, že byste ho založili? Přijďte 10. října na radnici! Ukážeme vám základy grafiky, poradíme, jak zaujmete své čte-

náře, dáme tipy na efektivní komunikaci a prozradíme, jak časopis propagovat. Našimi hosty budou vyhlášení novináři, kteří se s vámi podělí o své příběhy. V po-

radí už druhé setkání školních časopisů se uskuteční od 8:00 hodin. Vítání budou pedagogové i žáci ze škol v Pardubicích i z okolí, včetně těch, kteří se neúčastnili

prvního setkání. Více informací najdete na facebookových stránkách organizátorů akce: MAP ORP Pardubice.

Monika Orlíčková, MAG

Diskuzní fórum



Pardubická policie řeší případ vandalismu, kdy zatím neznámý člověk poškodil sochy podporující uprchlíky z Ukrajiny. Soukromá galerie musela jednu z nich kvůli poškození odstranit záhy po odhalení celého sousoší. Festival performance se sochařským zásahem do veřejného prostoru byl podpořen částkou 83 000,- Kč z Programu podpory kultury pardubické radnice.

Spolupracovat s ukrajinskými umělci jsme v Art Space NOV chtěli už dlouho. Do malého, ale tvárného a neobvyklého výstavního prostoru v podzemí pod domem č. 49 na Penštýnském náměstí pravidelně zveme zajímavé umělce, většinou na počátku tvůrčí kariéry, s ideály a chutí pracovat, sdělovat skrze tvorbu

vize a myšlenky, jimiž nastupující generace mladých lidí žije.

Příběh, vyprávěný ukrajinskými tvůrci je autentický, silný a varovný. Ruslan Vysokikh pracuje s pomíjivostí a křehkostí. Narodil se roku 1995 v Charkově, kde studoval na Akademii umění a designu. Díky práci s kamenem přešel na kamenosochařskou školu v Hořicích v Podkrkonoší. V současné době je studentem pražské Akademie výtvarných umění v progresivním figurálním sochařském ateliéru Lukáše Rittsteina.

Instalaci Demolice vidíte před pardubickým divadlem. Kdyby dílo nazval Destrukce, popisoval by proces rozpadu. Pro lidskou dlaň vybral odolný materiál, beton, ale ruka je narušena malým otvorem jako po kulce. Při pohledu zezadu ovšem pochopíme, jak může být malý zásah obrovsky devastující. Echo

po střelbě sochař vystavěl ze starých prken. Jak sám říká: Chci ukázat, jak tenká hrana je mezi klidem a demolicí. Použil nalezené dřevo z nepotřebného normalizačního nábytku. Využil principu recyklace, aby naznačil chaos, jenž nastává po zásahu.

Melanka Yui se narodila na Ukrajině roku 1988. Vystudovala Státní pedagogickou univerzitu Pavlo Tyčina v Umaní, obor editor odborných publikací. Žila v Kyjevě a Lvově, pracovala jako novinářka, organizátorka kulturních akcí, řídila hudební platformu a podílela se na vzniku několika knih. V Čechách spolu s Jaroslavem Horeckým založila kulturní iniciativu „Art of UACZ“. Do širšího okruhu výtvarného umění se dostala až v Pardubicích, kam přijela s dvěma malými dětmi na jaře. Jako aktivistka nebyla doma v bezpečí. Se spolupracovníky zrealizovala ideu známého ukrajinského novináře a fotografa Olese Kromplase. Sedm monumentálních a na skutečné střelnici zasažených figur na krátký čas doprovází pardubický památník Rudoarmějce. Instalace má slovy Melanky Yui siluetami lidských postav připomínat kolemjdoucím, že válka je blízko a za klidné nebe nad námi je placena vysoká cena. Melanka nevybrala postavy vojáků, ale civilistů, tedy těch, kdo bývají nevinými oběťmi války. Rodinu s dětmi, mladé milence, kluka na skejtu nebo úředníka s kufříkem. Instalaci nazvala Válka je blízko.

Mezi nejdůležitější funkce umění patří učinit nás lepšími, učit nás žít. Naučit nás empatii, citlivostí, narušit naši zahleděnost do sebe, do technologií a neúprosných povin-

ností, narušit lhostejnost. Ukrajinským tvůrcům se podařilo vyvolat velkou vlnu diskusí na téma: v jakém světě žijeme, co jsme pro něj schopni udělat, možná obětovat? Kudy máme kráčet, abychom učinili svět co nejlepším místem k životu. Nejen pro nás, ale i pro další generace. V jistém smyslu je umělcem každý. Každý vytváříme malý kousek světa bezprostředně okolo nás. Na každém z nás záleží, jaký bude svět jako celek.

Martina Vítková, Art Space NOV

Umění, které vystupuje z bezpečného prostoru galerie do ulic města, má tu velkou sílu, že oslovuje skutečně širokou veřejnost bez ohledu na to, zda se jedná o pravidelné návštěvníky muzeí a galerií a milovníky umění. Art Space NOV svými projekty do veřejného prostoru vstupuje pravidelně. Dočasné instalace vzniklé během jejich symposií a festivalů se každoročně stávají akupunkturními vpichy do ulic Pardubic, specifickými gesty širšího společenského diskurzu a veřejného života. Zcela přirozeně vzbuzují emoce, vyvolávají otázky, vyjadřují názory, občas zpochybňují či překvapují. Někomu se líbí, jinému ne, i to se stává. To vše je nesmírně důležité pro veřejný prostor města jako naší sdílenou sociální hmotu, kde se střetávají iniciativy shora i zdola. Obě tyto iniciativy je třeba respektovat a podporovat v zájmu vytvoření a udržení funkčního celku. Za GAMPU upřímně děkujeme, že Art Space NOV tuto dynamiku, vyváženost a otevřenost veřejného prostoru pomáhá v Pardubicích udržovat.

Šárka Zahálková, GAMPA

Blíží se další Týden pro seniory!

Pondělí 17. října

10.00–12.00 Buchtyáda – tradiční soutěž o nejlepší pečený výrobek. Pouze pro přihlášené. (Seniorcentrum)

14.00 Přednáška Mgr. Moniky Kopecké: „Aktivním životním stylem k dlouhověkosti“ (Dozvíte se, jak dbát o své psychické a fyzické zdraví, přiblížíte si zdravý životní styl a seznámíte se s aktivitami vedoucími k zachování psychické a fyzické pohody. (Seniorcentrum)

Úterý 18. října

9.00 a 10.00 Komentovaná prohlídka radnice na Pernštýnském náměstí. Sraz před devátou nebo před desátou hodinou před radnicí. Budeme chodit po schodech, doba prohlídky cca 45 minut (radnice na Pernštýnském náměstí)

16.00 Petra Černocká – zábavný pořad s písničkami oblíbené zpěvačky a herečky. Vstupné 100,- (KD Hronovická)

Středa 19. října

11.00 Setkání vedoucích Rady Seniorcentra, Rady seniorů, vedoucích klubů seniorů a lektorů Seniorcentra. Pouze pro pozvané. (Restaurace Philadelphia)

14.30 Za zvířátky do statku Apolenka Máte rádi zvířátka? Zveme vás na komentovanou prohlídku! Můžete s sebou vzít pro obyvatele Apolenky tvrdý chléb nebo pár jablek či mrkev. Uděláme si procházku a dáme si zde třeba i dobrou kávu. Z MHD vystoupíte na zastávce Spočil.

Čtvrtek 20. října

14.00 Jubilejní 45. Ples seniorů. Hraje JK Band, vystoupí i seniorský pěvecký

kroužek Návrat a taneční kroužek manželů Pazderových. Vstupenky 100,- pouze na balkon. (KD Hronovická)

Pátek 21. října

10.00–12.00 Seniorský pátek: „Průhledy“. Výtvarná dílna zaměřená na kresbu, kde se i nekreslíř může cítit pohodlně. Společně budeme pozorovat okolí, soustředit se na detaily a to vše skládat na průsvitný podklad. Jednotlivé vrstvy nám vytvoří novou kompozici. Vstupné: 50,- Kč/osoba, nutná rezervace. Kontakt: Nikola Brezinová, brezinová@gmpardubice.cz, +420 608 209 897 (GAMPA, Příhrádek)

14.00 Opékání špekáčků s harmonikou. Přijďte si do Seniorcentra opéci špekáček a zazpívat si při harmonice a se sklenkou vína! Špekáček zdarma. (Seniorcentrum)

Seniorcentrum

9. 10. 14.00 Taneční odpolední čaje, DPH Band, KD Hronovická, 80,- Kč

12. 10. 14.00 Hudební odpoledne se Zuzanou Grohovou

17. 10. 14.00 Zdravotní přednáška „Aktivním životním stylem k dlouhověkosti“

18. 10. 16.00 Petra Černocká, představení pro seniory, KD Hronovická, 100,- Kč

19. 10. 14.00 Videoprojekce J. Nováka: „Švédsko, Norsko 1. část“

20. 10. 14.00 45. Ples seniorů, KD Hronovická, 100,- Kč, vstupenky jen na balkon

21. 10. 14.00 Posezení s harmonikou

27. 10. 10.00 Promítání pro seniory: „Prezidentka“, Cinestar, 85,- Kč

Adresa Seniorcentra: Pospíšilovo náměstí 1693, 530 03 Pardubice

Michaela Smetáková, MAG

2022 PODZIMNÍ MĚSTSKÉ SLAVNOSTI



7.–8. října 2022

Pernštýnské nám. | třída Míru | ulice U stadionu | Příhrádek | Zámek

spanilá jízda kočárů	**Lenny**	staročeské tržiště	**Karol a Kvído**	akrobatická show na Zelené bráně	**Celest & Charles**	
jarmark	**rytířský program na koních**	Sokol Pardubice	**Factorial! Orchestra**	PM Stars	**T-bass**	lampiónový průvod
Běh Univerzity	**bubenická show**	Meadow Avenue	**ohňostroj**	Oldtimer Corso veteráni	**Dny medu**	dětské atrakce a workshopy

Podrobný program na www.ipardubice.cz a na FB události akce

Pořadatelé:



Generální partneři:



Hlavní partneři:



Partneři:



Dodavatelé:



Mediální partneři:



PROGRAM

Moderátor – Jakub Hřib

PÁTEK 7. 10. 2022

TŘÍDA MÍRU

12:00–18:00 Dětské pouťové atrakce

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

10:00–22:00 Pernštýnské tržiště –
řemeslné a prodejní stánky

10:00–22:00 Pernštejnská hospoda –
party stan se staročeskými
specialitami

15:00–16:00 spanilá jízda kočárů
ze závodíště, příjezd kočárů
na Pernštýnské náměstí

16:00–16:15 zahájení slavností –
primátor města Pardubic

16:15–16:45 vystoupení
Sokol Pardubice

16:45–17:00 vystoupení
PM Stars

17:00–17:50 dětské vystoupení
Karol a Kvído

17:50–18:10 focení s Karol a Kvído

18:10–18:20 vystoupení T-bass Pardubice

18:20–19:00 kapela Melissa

19:00–19:30 pauza v programu

19:30 akrobatické vystoupení
AIR GYM (Zelená brána)

19:45–21:00 kapela Celest & Charles

DOPROVODNÝ PROGRAM 7. 10.

HISTORICKÝ SÁL EVROPSKÉHO SPOLKOVÉHO DOMU

9:00 a 11:00 představení loutkové barokní hry
Johannes Doktor Faust

PROSEKÁRNA PARDUBICE

19:00–24:00 hudební vystoupení
s proseccem

SOBOTA 8. 10. 2022

TŘÍDA MÍRU

10:00–18:00 Dětské pouťové atrakce

12:00–14:00 Dětské workshopy – dětské
aktivity a hry

10:00–13:00 Oldtimer Corso Pardubice –
výstava historických aut

12:00–13:00 vystoupení Natálie
a Martin Paurovi –
kavárna Můj šálek

13:00 Spanilá jízda městem

PERNŠTÝNSKÉ NÁMĚSTÍ

9:00–22:00 Pernštejnská hospoda –
party stan se staročeskými
specialitami

9:00–22:00 Pernštýnské tržiště –
řemeslné a prodejní stánky

9:00 Dny medu – průvod včelařů
městem

9:20 Přivítání průvodu včelařů
zástupcem města Pardubice

BĚH UNIVERZITY PARDUBICE:

9:40 vystoupení – Pohybové studio
Hroch a cvičenky USK

9:50 vystoupení – Univerzitní
sportovní klub Pardubice

10:00 START BĚŽCI
Trasa běžci: Pernštýnské nám.,
Na Trísle, Vrchlického nábřeží,
ul. Labská, Tyršovy sady,
Zelenobranská, Pernštýnské
náměstí

10:30 START KOLA A KOLOBĚŽKY
Trasa – kola, koloběžky:
Pernštýnské nám., Na Trísle,
Vrchlického nábřeží, ul.
Labská, nábřeží Václava Havla,
Sukova třída – cyklostezka,
Zelenobranská, Pernštýnské
náměstí

Doprovodný program: měření tlaku
a tuku, zdravá výživa

14:00 kapela Meadow avenue

15:00 vystoupení Sokol Pardubice

15:30 vystoupení PM stars

16:00 Rytířský program na koních
(ul. U stadionu)

17:30

FACTORIAL! ORCHESTRA

18:30

Bubenická show – Wildsticks

18:45

Lampionový průvod

Oblíbený průvod městem na
trase Pernštýnské náměstí,
pod Zelenou branou,
na kraji Tyršových sadů,
Wonkův most

19:30

Velká ohňostrojová show –

na pravém břehu Labe,
u Wonkova mostu

20:15

hlavní host slavností –
zpěvačka LENNY

ULICE U STADIONU

14:00–16:00 Dobové kolbiště, živí koně,
dobové hry pro děti,
focení s rytíři

16:00

Rytířský program na koních

DOPROVODNÝ PROGRAM 8. 10.

DOSTIHOVÉ ZÁVODIŠTĚ

12:00

Křišťálový pohár města
Pardubice

Tradiční sobotní dostihový den
před Velkou pardubickou.
Start prvního dostihu už
ve 12 hodin.

PŘÍHRÁDEK

10:00–14:00 výstava Koně pod sedlem
i pod kapotou + dětské
kreativní dílny

ZÁMEK PARDUBICE

13:00–18:00 Velká zámecká – dostihová
dráha s úkoly pro děti na
zámeckých valech a tvůrčí dílna
s kokardami

PROJÍŽDKY HISTORICKÝM TROLEJBUSEM

Trolejbusy budou jezdit na trase Dubina – střed
města – Polabiny. Jízdní řády a podrobnosti na
stránkách www.motoracek.cz

Změna programu vyhrazena

Na zámku se otevřela Pernštejnská rezidence – nejstarší renesance v Čechách



Na pardubický zámek se po staletích vrátili Pernštejnové! Na konci září se otevřel nový prohlídkový okruh Pernštejnská rezidence – nejstarší renesance v Čechách. Strhujícím a neotřelým způsobem oživuje příběh pardubického šlechtického sídla, jehož hlavní dějství rámuje léta 1491 a 1560, kdy ve městě působili páni z Pernštejna. V pěti tematických částech a v autentických kulisách dochované architektury provází návštěvníky historicky nejhodnotnějšími částmi národní kulturní památky Zámek Pardubice, a to i do míst, která byla doposud nepřístupná.

Pardubice byly v první polovině 16. století významným mocenským a ekonomickým centrem, odkud Pernštejnové ovlivňovali domácí i evropské dějiny. Nejbohatší rod v zemi mohl svoje sídlo vyzdobit tím nejlepším, co bylo dispozici. I po půl tisíciletí dokládají pozůstatky původní výzdoby interiérů dosud nedoceňovanou skutečnost: pardubický zámek byl nejstarším skutečným renesančním sídlem v Čechách.

Autorský tým muzea pod odbornou garancí historika Petra Vorla vsadil příběh pernštejnského sídla do politického, náboženského a kulturně-uměleckého kontextu pozdního středověku a rané renesance. Návštěvníci se ocitnou v překotné době, kterou zosobňuje Vilém z Pernštejna, udatný rytíř středověkého stříhu i renesanční vizionář nové éry.

Úvodní část expozice se odehrává ve velkém gotickém sále, kde dějiny rodu ukazuje na podlahové historické mapě se skleněnými stélami na místech významných sídel Pernštejnů. Působivá velkoplošná malba rodokmenu na stěně vyzdvihuje ty příslušníky rodu, kteří vtiskli Pardubicím jedinečnou urbanistickou a architektonickou tvář.

Do evropského kontextu zasazuje zámek další část okruhu, ta návštěvníky vede do tří reprezentativních rytířských sálů s ukázkami původních nástěnných maleb, které svým rozsahem nemají ve střední Evropě obdoby. Jak mohly vypadat ve své úplnosti, si návštěvníci prohlédnou v přilehlém sále, kde muzeum vystavuje jejich současné malířské rekonstrukce.

Do čtyř modelů historických podob pardubického zámku autorský tým vtiskl zcela nové poznatky o této památce, které nedávno překvapily archeology i historiky. Velkorysý vizionářský dílo Pernštejnů pak návštěvníci nejlépe odhalí z ptáčích perspektiv při pohledu na model města a přilehlého okolí oživený videomappingem.

Rodovou galerii pardubických Pernštejnů návštěvníci najdou v jednom z nejlépe dochovaných renesančních sálů s původním kazetovým stropem. Obrazy namaloval uznávaný malíř Petr Nikl a podařilo se mu v nich spojit moderní portrét s hlubokým porozuměním renesanční době a původním prostředím autentického sálu, kde Pernštejnové skutečně žili.

Součástí okruhu jsou i mohutné valy a hradby, které v sobě uzavíraly i mimořádně rozsáhlé zbrojní sklady, které umožňovaly rychle vyzbrojit vojsko zemské hotovosti. Manipulaci s tehdejšími chladnými i palnými zbraněmi si návštěvníci přímo vyzkouší v pernštejnské zbrojnici.

Nový okruh si lze projít samostatně nebo jako komentovanou prohlídku. Přístupný je každý den kromě pondělí, od 10 do 18 hodin. Prohlídky se konají každou celou hodinu od 10 do 17 hodin.

Oslavte mezinárodní den archeologie – na zámku a Příhrádce

Řezat kůži pazourkovým nožem? Střílet z luku? Vyzkoušet zbroj Vikingů a germánských bojovníků? V sobotu 15. října 2022 to v Pardubicích nebude problém. Na zámku a Příhrádce se od 10 do 16 hodin koná Mezinárodní den archeologie. Společně ho pořádají pardubické pracoviště Národního památkového ústavu

a Východočeské muzeum v Pardubicích. Celý program je zdarma včetně návštěvy interaktivní archeologické expozice Proti proudu času – Pardubice v pravěku a raném středověku. Na Příhrádce budou připraveny dílny pro nejmenší i odrostlejší návštěvníky, lukostřelba, pravěké kamenné nástroje i archeologická laboratoř. Na pardubickém zámku své ležení rozloží bojovníci ze skupiny Zubří.

Do zbraní! Válečníci a války východních Čech

Rok 2022 znamená pro Pardubice a východní Čechy 80. výročí od známých událostí druhé světové války: operace Silver A, heydrichiáda, vypálení Ležáků. Nejednalo se o jedinou válečnou situaci, která se tohoto regionu v průběhu historie dotkla. Výročí proto Východočeské muzeum připomíná také přednáškovým cyklem s širším záběrem: jednotlivým prvkem přednášek je téma válečnictví a východní Čechy. Přednášky cyklu Do zbraní! Válečníci a války východních Čech se konají každé úterý od 18 hodin v přednáškovém sále Zámku Pardubice.

4. 10. 2022 – Z Little Bighornu do Železných hor – archeologie konfliktů – Jan Musil

11. 10. 2022 – Pernštejnové jako vojevůdci – Petr Vorel

18. 10. 2022 – Prusko-rakouské války 18. století ve východních Čechách pohledem archeologa – Petr Hejhal

25. 10. 2022 – Pardubice ve válce 1866 – Jan Tetřev

1. 11. 2022 – Osud četaře Arnošta Hrada v kontextu událostí Mnichova 1938 – Richard Maxmilián Sícha

8. 11. 2022 – Proč dělat z historie video? O hrách Attentat 1942 a Svoboda: Liberation 1945 – Ondřej Trhoň

Kateřina Procházková, VČM

Dům s příběhem zve návštěvníky na tři silné výstavy

Dům u Jonáše zaujme kolemjdoucí svým příběhem na průčelí směřujícím na Pernštýnské náměstí. Je zajímavý jak svojí historií, tak výstavami, které zde po desetiletí pořádá pardubická Východočeská galerie (VČG). Od května do začátku srpna letošního roku procházela fasáda s Jonášem a velrybou důkladnou rekonstrukcí a celý objekt byl veřejnosti nepřístupný.

Po krátké přestávce otevřela v srpnu VČG Dům U Jonáše výstavou Trienále

umění knihy Martin IV., ta návštěvníky jistě zaujme pestrostí přístupů k autorské knize i možností některé exponáty prohlížet a číst.

V polovině září pak byly otevřeny další dvě výstavy. Home Sweet Home, dvojice sochařů Markéty Korečkové a Jána Macka, zve diváky k nahlédnutí do osobního světa dvou umělců a životních partnerů. Výstava Jiné světy představuje grafické dílo pardubického rodáka Ivo Křena (1964–2020).

Dlouholetý kurátor sbírky skla ve Východočeském muzeu v Pardubicích a spoluzakladatel a teoretik skupiny Rubikon byl velmi houževnatý tvůrce. V Domě U Jonáše může návštěvník obrazně procházet imaginární krajiny, tajemné zahrady a přírodní scénérie a nechat tak promlouvat poetiku, která je pro díla Ivo Křena charakteristická. Velkoformátové linoryty jsou fascinující svojí propracovaností, jedná se o techniku barevných soutisků

odrávaných z jedné matrice. Tento náročný technologický proces mohou návštěvníci více poznat v edukační zóně výstavy, ta je určena malým i velkým zájemcům o grafiku.

Aktuální výstavy v Domě U Jonáše doprovází bohatý program, zahrnující množství komentovaných prohlídek i výtvarných workshopů pro nejširší veřejnost. Kompletní informace najdete na www.vcg.cz.

Michaela Johnová Čapková, VČG

Není týden jako týden

V říjnu se knihovny zapojují do největší společné akce Týden knihoven a v Krajské knihovně v Pardubicích si letošní 26. ročník můžete užít od 4. do 11. října. Tradičně jsme pro naše čtenáře i nečtenáře připravili program, který je zároveň oslavou 125. výročí knihovny v Pardubicích a 20. výročí knihovny krajské. V úterý 4. října si můžete vyzkoušet zajímavou techniku ledové batiky v grafickém atelié-

ru Knihovniho centra U Vokolků. Ve středu 5. října si děti užijí Kouzelné odpoledne s Albi tužkou, při kterém si na dětském oddělení mohou vyrobit vlastní „Albi“ knihu. Zároveň od této chvíle bude sada Kouzelného čtení, včetně oblíbené Albi tužky, k zapůjčení domů. V pondělí 10. října proběhne již zavedený otevřený ateliér Šijme! a hned na to v úterý se nově rozehraje Deskohermí klub a bude

tomu tak vždy v lichých týdnech. Zahraje si s námi děti i dospělí, rodiče a jejich potomci, mladí i staří. A protože s vámi chceme být v bližším kontaktu, najdete nás od října také na Instagramu, kde vám můžeme dávat tipy na knihy, informovat o novinkách ze světa literatury a připomínat naše akce.

Týden knihoven nemá za úkol pouze lidem připomenout, že si zde mohou půj-

čovat knihy. Jedná se o instituce, které nabízí běžnému čtenáři mnohem víc. Pojďme si společně připomenout, kolik let nabízí knihovna své služby. Tvořit, dozvědět se něco nového, propojit se se svým dětským já při společných hrách, objevit kouzla Albi tužky nebo se jen začíst do knížky, kterou nám někdo doporučil.

Tereza Jarošová, KK Pardubice

Lentilka slaví 30 let!

Lentilka – integrační školka a rehabilitační centrum vznikla v roce 1992 jako Dětské rehabilitační centrum, zřizovatelem je Statutární město Pardubice. Byla zřízena jako denní stacionář pro děti od 1,5 roku do 7 let pro děti primárně s tělesným postižením a logopedickými vadami doplněná o zdravotní služby. O děti se staraly dětské sestry. Postupně se začala měnit kli-

entela i v souvislosti s nárůstem počtu dětí zejména s poruchami autistického spektra. Přibývaly také děti s jinými diagnózami, jako např. diabetes mellitus (cukrovka), které vyžadují specifickou zdravotní péči. Stacionář se tak změnil na integrační školku, což je unikátní model v ČR. V současnosti jsou zde tři integrační třídy. Cílem péče v Lentilce je poskytování komplexní a ucelené péče,

na které se podílí široký multidisciplinární tým odborníků, jehož důležitou částí jsou hlavně rodiče.

Lentilka se neustále rozvíjí, jak po odborné stránce nových metodik, terapií, specifických přístupů k dětem, tak i po stránce prostorového vybavení a speciálních pomůcek. Ročně poskytne komplexní péči v integrační školce průměrně 65 dětem, v rámci rehabili-

tačního centra pak ošetří téměř 1 000 dětských pacientů za rok.

Letos oslavíme 30 let lentilky, kdy budeme otevírat nové multisenzorické centrum a rádi vám ho představíme – přijďte se k nám podívat ve dnech otevřených dveří 14. a 17. 10.; více na www.drclentilka.cz.

Těšíme se na vás!

Gabriela Bělková, ředitelka Lentilky

Senioři pomáhají v pardubických školách a školkách již devět let

Pardubice jsou dost možná jediným městem v České republice, které ve školách mezigeneračně propojuje aktivní seniory a děti. Přes dvacet babiček a dědečků několikrát do týdne pomáhá ve zdejších mateřských a zá-

kladních školách pedagogům v práci s dětmi – kromě předávání svých životní zkušenosti asistují nejmenším při jídle i oblékání, čtou jim pohádky, hrají hry, chodí s dětmi do aquaparku, jezdí na výlety a podobně. A radost je zá-

jemná – pro naše dobrovolníky seniory je pomoc dětem smysluplným způsobem trávení volného času, děti se zase učí mezigenerační solidaritě i toleranci.

Přidejte se k našim dobrovolníkům i vy! Informace vám podá na odboru

sociálních věcí pardubického magistrátu Michaela Stránská, tel: 466 859 769, nebo Lucie Křivková z partnerské organizace KONEP, tel: 775 551 412, e-mail: dobro@konep.cz, www.dobrokonep.cz.

Michaela Stránská, MAG Pardubice

Dny paliativní péče aneb Oblečte se v říjnu „od hlavy až k patě“

V říjnu vrcholí měsíční informační kampaň DOMA. Cílem kampaně je informovat co nejširší veřejnost o službách mobilních hospiců, které se starají o vážně nemocné pacienty DOMA. Za symbol akce jsou zvoleny papuče. Chceme vás tímto vyzvat, abyste se k akci připojili.

Je to velmi jednoduché, ve středu 5. října si obujete papuče a jdete v nich ven, do práce, do školy. Můžete se s papučemi vyfotit a sdílet fotky na Facebooku nebo Instagramu s hashtagem #papucovyden a předat toto poselství dál! Více informací najdete na www.umiratdoma.cz.

Druhou akcí, na kterou vás chceme pozvat, je Mezinárodní den dětské paliativní péče, známý pod názvem HatsOn – kloboukový den. Přijďte ho v pátek 14. října oslavit s námi do Machoňovy pasáže, kde si můžete dát kávu, ozdobit klobouk, poslechnout si hudební vy-

stoupení nebo číst a listovat v dětských knížkách o životě a jeho konci. My všichni z organizace poskytující péči vážně nemocným dětem v Pardubickém kraji, se na vás budeme těšit. www.detskapaliativnipece.cz

Tereza Panušková, dětská pal. péče

Hledáme hrdiny, kteří věnují svůj čas dětem s autismem

Organizace Rodinné Integrační Centrum, která pomáhá rodinám s dětmi s autismem v Pardubickém kraji, hledá hostitele pro službu homesharing.

Homesharing je sdílená péče a forma komunitní odlehčovací služby. Moderní a přirozený systém podpory rodin dětí s poruchou autistického spektra, který se k nám dostal z Irska, kde funguje již

více než třicet let. Propojuje dlouhodobě pečující rodiny s lidmi, kteří chtějí a mohou část svého volného času věnovat dítěti s postižením a pečovat o něj jako jeho tzv. hostitelé.

Hostitel je jednotlivec, pár či rodina z řad běžné veřejnosti, jež si pravidelně bere dítě s autismem na předem domluvený čas do své domácnosti. Spo-

lečně se věnují libovolným aktivitám, hrají si, chodí na procházky. Dítě se pak vrací zpátky do své rodiny, která mezitím měla čas si odpočinout. Hostitelem se může stát každý, kdo má chuť pomáhat, může nabídnout část svého času, energie a prostoru. Podmínkou je plnoletost, bezúhonnost, dobrý zdravotní a psychický stav, ote-

vřenost novým věcem a kladný vztah k lidem se zdravotním postižením. Nemusí mít žádné předchozí zkušenosti, vše potřebné se dozví během procesu přípravy na hostitelství. Více informací naleznete na adrese <https://www.irc.cz/obsah/homesharing> nebo na našem facebooku.

Anežka Vavřínová, RIC Pardubice



divadelní představení



festivally, slavnosti



film, promítání



koncerty



tanec, plesy



výstavy, přednášky



akce pro děti



sport, aktivní vyžití



ostatní



do 31.12. Museum virtualis, Zámek Pardubice – VČM, výstava



do 29.1. Gizela Šabóková – Jaromír Rybák, Zámek Pardubice – VČM, výstava návrhů a kreseb sklářských výtvarníků



do 31.12. Peníze si do hrobu nevezmeš, Zámek Pardubice – VČM, výstava



do 31.12. Expozice: Reflexe krajiny a přírody, VČG – zámek, výstava



do 31.12. První obchodní dům Pardubic, Atrium Palác Pardubice, výstava



do 31.12. Intermezzo, Galerie města Pardubic, výstava



do 23.4. Luděk Vojtěchovský: Ohlédnutí, Zámek Pardubice – VČM, výstava



do 30.10. Lidé odvedle – neobvyklý výlet do světa lidí s hendikepem, Zámek Pardubice – VČM, výstava



do 23.10. Výstava: 4. Trienále umění knihy, VČG – Dům U Jonáše, výstava



do 31.10. Fotosoutěž Můj domov Evropa, Turistické informační centrum Pardubice, výstava



do 31.10. Selb očima fotografů, Tyršovy sady, výstava



do 11.10. Vendula Chalánková: Nejraději šalinou, jednu za svou vidinou, Univerzita Pardubice, výstava



do 30.10. Od fiduly po zlaté housle, Výstavní prostor Mázhauz, výstava



do 1.11. Kateřina Hermanová: Můj svět, Krajská knihovna v Pardubicích, výstava



do 31.12. Pernštejnská rezidence – nejstarší renesance v Čechách, Zámek Pardubice – VČM, prohlídkový okruh na zámku



do 20.11. Sloučenina, Knihovni centrum u Vokolků na Příhrádce, výstava hradeckého grafického studia Upupaepop



5.10. 14:00–17:00 Kouzelné odpoledne s Albi tužkou, Krajská knihovna v Pardubicích, akce pro děti



5.10. 17:00 Eduard Manet, VČG – Dům U Jonáše, přednáška



5.10. 17:00 Island a Antarktida, Archa – Sbor Církve bratrské, videosnímek



5.10. 19:00 Hudba pro dva, Dům hudby, koncert



5.10. 19:00 Německý divadelní festival 2022, Divadlo 29



5.10. 19:00 Večerní pozorování: Perly podzimní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause



6.10. 10:00 Eduard Manet, VČG – Dům U Jonáše, přednáška



6.10. 17:00 Filozofie pro život, Dům techniky, přednáška



6.10. 18:00 Dynamo Pardubice – Vítkovice, enteria arena – velká hala, hokej



6.10. 18:00 Sokoli Pardubice – Vítkovice, Sportovní hala Dašická, florbal



6.10. 19:00 Apalucha a John Denver Tribute, Doli Klub, koncert



6.10. 19:00 Jazz Me – projekt Noty & slova, The Factory, koncert



6.10. 19:00 Večerní pozorování: Perly podzimní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause



7.10.–8.10. Podzimní městské slavnosti 2022, centrum města



7.10. 19:00 Fast Food Orchestra + Vojtaano, Music club Žlutý pes, koncert



7.10. 19:00 Nejde o to co! Donrvetr (křest CD) + Goji + The winter sounds, Ponorka – hudební klub, koncert



7.10. 19:00 Nuba, Alice Rain a Koky Band, Doli Klub, koncert



7.10. 19:00 Večerní pozorování: Perly podzimní oblohy, Hvězdárna barona Artura Krause



7.10. 20:00 Srnka (SK/CZ) • Jérôme Noetinger & Petr Vrba (F/CZ), Divadlo 29, koncert



8.10. 10:00–16:00 Podzimní festival – jízdy trolejbusů, Pardubice – Rosice nad Labem, jízdy historických trolejbusů spolku



8.10. 12:00 Křišťálový pohár města Pardubic, Dostihové závodiště Pardubice



8.10. 12:00–18:00 Velká zámecká, Zámek Pardubice – VČM, dostih na zámeckých valech



8.10. 13:00 Prohlídka Pernštejnské truhly, Zámek Pardubice – VČM, prohlídka



8.10. 15:00 Pardubicemi po stopách Silver A, Pardubice, komentovaná prohlídka s průvodkyní



8.10. 16:00 HBC Pardubice – TJ Snack Dobřany, Autosko-H.A.K. Aréna, hokejbal



8.10. 18:30 Filmové melodie s Esferas Kvartetem, Evangelický kostel, koncert



8.10. 19:00 Benefiční ples kynologů, Congress Centre Pardubice



8.10. 19:00 Suchý autorský čtení vol. 27, Divadlo 29



8.10. 20:00 Hardcore Night Vol.2 – Shutdown (Nyh, USA) & guests, Music club Žlutý pes, koncert



8.10. 20:00 Scooter: God Save The Rave – Pardubice, enteria arena – velká hala, koncert



9.10. 10:00 132. Velká pardubická se Slavia pojišťovnou, Dostihové závodiště Pardubice



9.10. 10:15 FK Pardubice B – TJ Slovan Velvary, Areál Pod Vinicí, fotbal



9.10. 10:30–16:30 Na koničky motoráčkem, Pardubice – železniční nádraží, doprava hist. vlakem na Velkou pardubickou



9.10. 14:00 Taneční odpolední čaj se skupinou DPH Band, Kulturní dům Hronovická



9.10. 18:00 Dynamo Pardubice – Karlovy Vary, enteria arena – velká hala, hokej



10.10. 18:30 Trojúhelník smutku, CineStar, filmový klub



11.10. 18:00 Pernštejnové jako vojevůdci, Zámek Pardubice – VČM, přednáška



11.10. 19:00 Planeta Praha, Divadlo 29 – Sál divadla, promítání



28.10. 20:00 zakázanývoce & Wotazník – Živákl Tour. Ponorka – hudební klub koncert



2.11. 17:00 Po stopách apoštola Pavla (Turecko), Archa – Sbor Církve bratrské, cestopisná přednáška R. Neumanna



5.11. 20:00 Lenka Dusilová ve Žlutáku, Music club Žlutý pes. koncert




Informace v zářijovém zpravodaji jsou aktuální k 26. 9. 2022.

Křížovka o ceny

Pardubice byly během 2. světové války dějištěm významných národních událostí spojených s paravýsadkem Silver A a heydrichiádou. Hrdinství českých odbojářů Němci pomstili popravami skoro dvou set lidí na pardubickém Zámečku. Zásadní události z válečného období se odehrály v roce 1942 a město si je v rámci 80. výročí připomíná po celý letošní rok.

Ještě před vypálením Ležáků se 18. června v pravoslavném kostele sv. Cyrila a Metoděje v pražské Resslově ulici, který obléhalo 750 příslušníků SS, zastřelil Josef Valčík. Pardubická tragédie pokračovala 2. července. Na Zámečku při hromadné popravě umírá čtyřicet vlastenců z Pardubic, týž den je zastřelen v **(TAJENKA)** českým četníkem poslední ze skupiny Silver A – Jiří Potůček. Zatýkáni v Pardubicích pokračovalo až do 7. července 1942.

Znění tajenky nám posílejte do data příští uzávěrky poštou nebo elektronicky na adresy uvedené v tiráži na straně 2. Tajenka z minulého čísla: **JEDENÁCT DĚTÍ**. Výherkyní se tentokrát stala paní Simona Honzírková. Cena je připravena k vyzvednutí po e-mailové/telefonické domluvě na Pernštýnském náměstí.

AUTOR: JIRKA KŘÍŽOVKA ZVOLÁNEK	TEN I ONEN	DOUŠEK	OSLÍ CITO- SLOVCE	HOLIČSTVÍ	 Pardubice	DOHROMADY	SVĚTOVÁ ORGANIZACE	ŠPANĚLSKÝ SOUHLAS	 Pardubice	TRÁVA	NĚKDO	CHOROBA
STÁT V USA					VOLÁNÍ O POMOC				KÓD LETIŠTĚ PANGKALA- BUUN			
NECHUTNÉ JÍDLO					JEZEVIČÍKOVO NÁŠ HOKEJ. BRANKÁŘ				PŘEDLOŽKA LETOPIS			
ZNAČKA ÁSTATU			BOD V JUDU OTESAT					MIMO NĚMEC				
 Pardubice	KVANTOVÝ ZESILOVAČ	UŠLECHTILÉ ŽELEZO VYBRANÉ SKUPINY					OBILNINA MĚSTSKÁ KOMUNIKAE					
TAJENKA												
JMÉNO HEREČ- KY VRÁNOVÉ						HUBEŇOUR SLOV. ODBORO- VÁ RADA					OSOBNÍ ZÁJMENO	KOCOUR
DRUH JELÍNKA					ŽVÝKACÍ BONBONY MOJE					V POŘÁDKU EVROPAN		
ZN. ELEKTRO- SPOTŘEBIČŮ				SÍLA				BIOGRAF				
TAXIKÁŘSKÉ RYTO				SLOVENSKÉ PLOŠNÉ JEDNOTKY				MONGOLSKÝ PASTEVEC				

Ani na podzim není pozdě představit letní sportovní úspěchy

Plavci zářili na MS juniorů v Peru

Mistrovství světa juniorů v Peru se díky skvělým výkonům našich dvou reprezentantů Daniela Gracika a Natálie Jandíkové zapsalo do historie českého plavání. Celkem česká výprava přivázala zpět do Evropy fantastické čtyři medaile, z toho dvakrát zásluhou pardubického Dana Gracika! Ve finále na 100 m – motýlek trhl český juniorský rekord a bral stříbro, ve finále na 50 m – motýlek trhl český juniorský a dokonce seniorský rekord a stříbrná medaile byla opět jeho. Potěšujícím výsledkem českého týmu bylo i to, že všichni čeští reprezentanti startující v Limě se dokázali probojovat do finálových rozplaveb, a to včetně naší Natálie Jandíkové, jež obsadila mezi juniorskou světovou špičkou krásné 7. místo na 200 m prsa. Velké poděkování patří také reprezentačním trenérům Liboru Kohutovi, Zdeňku Kasálkovi a Martinu Kratochvílovi, jako vždy skvělé fyzioterapeutce Evě Blechové, generálnímu sekretáři ČSPS Jakubu Tesárkovi, kteří organizačně zajistili českým plavcům hladký průběh celého MSJ.

Naším dvěma plavcům děkujeme za skvělou reprezentaci našeho klubu SCPAP a statutárního města Pardubice.

trénér SC PAP

SK Pardubičky na turnaji v Itálii

Starší dorostenci kategorie U19 SK Pardubice se v létě zúčastnili mezinárodního fotbalového turnaje Trofeo Delfino ve slunné Itálii a obsadili ve své kategorii U19 skvělé 4. místo, když v boji o bronz podlehl LAC Inter Vídeň po penaltovém rozstřelu v poměru 5:4. Pořadatel turnaje – EURO Sporting ve spolupráci s místními oddíly ve městě Rimini připravil pro 109 týmů ve všech věkových kategoriích z Itálie, Německa, Francie, Švýcarska, Rakouska a České republiky skvělé zážitky po sportovní i společenské stránce.

Dorostenci SK Pardubice působí v krajském přeboru Pardubického kraje a několik let dosahují skvělých výsledků. Parta ročníku 2003 doplněná o ročník 2004 je však mimořádná nejen po stránce sportovní, ale i po osobní a společenské. V letošní jarní části měli na kontě 15 vítězství v řadě a jejich trenéři pro ně připravili za odměnu tento skvělý zážitek. 4. místo je skvělým výsledkem a mladí fotbalisté SK Pardubice skvěle reprezentovali nejen svou vlast a klub, ale také město Pardubice.

trénér kategorie U19, SK Pardubice

Radioorientační budovali v Rumunsku

Pardubický klub radiového orientačního běhu má mistry světa v žákovské kategorii! Začátkem července skončilo v rumunském městě Târgu Jiu mistrovství světa žáků a dorostu v radiovému orientačním běhu (ROB), kterého se zúčastnili také žáci David Hořejší a Šebastián Vlasák, kteří trénují pod vedením trenérky Jitky Šimáčkové v oddíle ROB Pardubice. Pro Šebastiána a Davida to byly první světové závody tohoto druhu a o to víc jim náleží uznání, že si spolu se svými týmovými kolegy v kategorii chlapců do 14 let odvezli z Rumunska zlatou medaili v soutěži družstev na klasické trati, a stali se tak mistry světa v disciplíně – pásmo 3,5 MHz, a krom toho ještě vybojovali stříbrnou pozici v pásmu 144 MHz.

Pod Karpatami, kde během závodů teploty ve stínu dosahovaly 30 stupňů a nebylo při čekání na start kam před sluncem utéci, si mladí čeští reprezentanti vedli na výbornou, obsadili nejvyšší pozice mezi ostatními týmy světa a odvezli si tak z Rumunska 13 zlatých, 10 stříbrných a 6 bronzových medailí.

Štěpánka Rubešová, ROB

Cimburek se jako nováček mezi seniory neztratil

Česká seniorská reprezentace se v červenci vrátila z mistrovství světa v ploutvovém plavání, které se konalo v kolumbijském městě sportu – Cali. Ve dnech 20.–23. 7. se ho účastnilo celkem pět českých plavců. Jedním z reprezentantů byl i pardubický plavec Daniel Cimburek.

Nejmladší člen české výpravy a loňský dvojnásobný juniorský vicemistr světa zažil svou premiéru v seniorské kategorii a ani zde se neztratil, vybojoval 9. místo na 400RP a 11. místo na 100RP. Navíc byl členem mužské štafety na 4x100 metrů, která trochu nečekaně došla až do finále, kde skončila osmá.

Tyto výsledky jsou o to cennější, že kromě vysoké nadmořské výšky (Cali leží 1 100 m n. m.), leteckého přesunu, který se neplánovaně protáhl o dva dny, Danovi nedorazilo zavazadlo, takže s výjimkou monoplutve měl veškeré vybavení vypůjčené od kolegů ze Slovenska. Gratulujeme a držíme palce dál!

Czech Finswimming

Druhá říjnová neděle bude opět patřit Velké pardubické

Vrchol tuzemské dostihové sezony druhou říjnovou nedělí zapíše už 132. ročník. Velká pardubická se Slavia pojišťovnou je na programu v neděli 9. října, kdy se do Pardubic sjede nejen česká překážková elita, ale také hosté ze zahraničí. Letošní 132. Velká pardubická se Slavia pojišťovnou bude přehlídkou koní z České republiky, Slovenska a Irska. Všichni museli splnit

kvalifikační podmínky pro start v národním dostihu, jehož trať měří 6 900 metrů a koně s jezdci na ní musejí překonat jedenáct překážek. Letošní ročník odstartuje v 16:00 hodin jako poslední ze sedmi dalších prestižních dostihů, včetně například Ceny Labe nebo Ceny Vltavy, které bývají považovány za generálku na Velkou pardubickou.

Dostihový den začne slavnostním ceremoniálem už v 11:00 hodin. Areál Pardubického závodiště bude pro veřejnost otevřen v 9:00 hodin. A protože se do Pardubic na Velkou pardubickou sjíždějí desítky tisíc diváků, je bohužel nutné počítat také s dopravními komplikacemi. K dopravě na závodiště lze v neděli 9. října kromě běžného spojení vozy městské hromadné dopravy a železničních spojů

využít rovněž mimořádnou kyvadlovou dopravu a také jízdu historickým vlakem z nádraží v Rosicích nad Labem až na stávku Pardubice, Závodiště.

Pardubické závodiště se těší na viděnou na 132. Velké pardubické se Slavia pojišťovnou.

Kateřina Nohavová, mluvčí závodiště



Pardubický hokej slaví 100 let!

Seriál o historii pardubického hokeje – první dekáda

Vítězství ve Východočeské župě

Stačily tři sezony a LTC Pardubice dokázal Východočeskou župu vyhrát. Ve své regionální soutěži tým pravidelně vítězil v letech 1932 až 1936. V následující sezoně se probojoval až do kvalifikace o nejvyšší československou ligu, ale ve finále podlehl Mladé Boleslavi 1:2. Historicky prvního ligového ročníku se tedy Pardubičtí nezúčastnili.

Poprvé v československé lize

Pro druhou prvoligovou sezonu 1937/38 došlo k rozšíření účastníků a poprvé se mezi nimi objevil také tým LTC Pardubice. Historicky první ligové utkání sehrály Pardubice 9. ledna 1938 v Chomutově. Sestavu tehdy tvořili Schejbal, Trejbal, Procházka, Hemerka, Just, Štorek, Rejda a Licek. Odehráli však pouhé tři zápasy, proto-

že se kvůli nepřízní počasí ty zbývající musely zrušit. V konečném pořadí obsadili poslední místo a nadlouho se mezi elitu nevrátili.

Válka omezila rozvoj hokeje

Za okupace během druhé světové války přišly pro lední hokej těžké časy. O tituly se sice hrálo dál v Českomoravské lize, ale počet účastníků

byl velmi omezený. Finálová skupina měla zpravidla jen osm účastníků a rok co rok probíhaly nejrůznější reorganizace.

LTC Pardubice dál působil ve Východočeské župě, která byla ještě rozdělena na okrsky. Začal budovat nové mladé mužstvo, které v dalších letech dosáhlo velmi dobrých výsledků.



ZAPOJTE SE DO VÝZKUMU PARTICIPATIVNÍHO BYDLENÍ V PARDUBICÍCH

Mají obyvatelé měst a obcí České republiky zájem o participativní bydlení? A jak mohou tyto formy bydlení podpořit obce samotné? To zkoumají sociální vědci a architekti ve výzkumném projektu podpořeném Technologickou agenturou ČR i v Pardubicích. Město druhým rokem spolupracuje s výzkumným projektem o participativním bydlení, který pod vedením Masarykovy univerzity v Brně zpracovává České vysoké učení technické v Praze, Sociologický ústav Akademie věd ČR, Arnika – Centrum pro podporu občanů a Technická univerzita v Liberci.

Participativní bydlení považuje výzkumný tým za jednu z šancí, **jak zajistit dostupnější a udržitelnější bydlení**. Pro svůj výzkum nyní hledá zájemce mezi obyvateli Pardubic. „Zjišťujeme, preference a potřeby obyvatel, co jsou lidé ochotni sdílet a jak mohou spolupracovat při zajištění bydlení,” vysvětluje hlavní řešitel projektu, ekonom a sociální geograf Jan Malý Blažek (MUNI). Participativní bydlení má různorodé formy (baugruppe, družstva, spolky a další) a umožňuje různou míru zapojení obyvatel, všude ale nalezneme nějaký prvek aktivního sdílení. Lidé mohou společně sdílet prostory – např. společnou zahradu, dílnu, společenskou místnost nebo vybavení. Mohou také spolupracovat při přípravě projektu a financování nebo realizovat společný zdroj energie (tzv. komunitní energetiku).

Na podzim se v Hudebním sále pardubické radnice uskuteční tři výzkumné projekty, konkrétně 19. října, 2. a 23. listopadu, vždy v čase od 16:30 do 19:30 hod. Na nich bude možné dozvědět se o participativním bydlení více. Proběhne také celostátní dotazníkové šetření. **Pokud máte o účast ve výzkumu zájem, prostřednictvím QR kódu nebo na následujícím odkaze vyplňte krátký registrační formulář <https://forms.gle/Vb571RiNPZRf5pft8>**. Pro více informací je možné kontaktovat výzkumný tým projektu na e-mailu **info@participativnibydeni.cz**.



**PARTICIPATIVNÍ
BYDLENÍ**



Pardubice



Toulky historií Pardubic

... ptáme se pardubického historika Františka Šebka



Začátek stavby nového mostu přes Chrudimku u Bělobranského náměstí, asi srpen 1909 (fotoarchiv VČM).

V prázdninovém čísle Toulky jsme vyprávěli o velkých povodních, které v historii sužovaly Pardubice, zvláště potom v posledních desetiletích 19. stol. Jejich ničivé následky výrazně ovlivňoval neutěšený stav koryta Labe i Chrudimky. V minulém, zářijovém čísle jsme si proto přiblížili složitá a dlouhá jednání, než roku 1905 padlo rozhodnutí provést regulaci středního toku Labe. Popsali jsme stručně také její průběh na území Pardubic a dnes začneme vyprávět o regulaci Chrudimky v té době.

Regulace Chrudimky na území Pardubic měla logickou souvztažnost s regulací Labe, do něhož se u Pardubic vlévá. Jednalo se ale o dvě samostatné akce. Hybatelem zahájení regulace řečiště Chrudimky v Pardubicích bylo usnesení říšského a poté českého zemského sněmu o uvolnění nezbytných finančních prostředků na úpravu českých řek aj. vodních staveb, zvláště na regulaci středního toku Labe. Stalo se tak po dlouhém a velkém úsilí politických kruhů z řad českých poslanců říšské rady, zemského sněmu, zástupců měst a okresů sdružených ve Středolabském komitétu i osobností z několika profesních sdružení, jak jsme to naznačili v minulých Toulkách, až v červnu roku 1905. V Pardubicích proběhlo následující rok po upřesnění projektu výběrové řízení dodavatele stavby a na jaře 1907 se rozbehly stavební práce. Jednalo se o úsek zhruba od Ležánky až po louky pod pivovarem (dnes sídliště Závodu míru).

Je evidentní, že se na této trase muselo upravit ústí Chrudimky a její nejbližší řečiště až k Vinici, do míst pod nemocnicí a vodojemem. Upravované koryto řeky procházelo městem a muselo se vyřešit několik složitějších majetkoprávních záležitostí a připravit několik zásadních navazujících staveb. Projekčně byla re-

gulace Chrudimky připravena podstatně dřív než Labe. Tak například v plánu města Pardubic, který v roce 1902 vydal tiskem zdejší knihkupec a komunální politik Jan Liebich (plán sestavil pracovník městské technické kanceláře Jan Mužík), je u zobrazení toku Chrudimky už v náznaku vyznačeno projektované nové řečiště. Při později realizované regulaci ovšem došlo k určitým úpravám oproti v plánu zakreslené trase, zejména u vyústění Chrudimky do Labe. Pokud jde o tok Labe, v komentovaném plánu města z roku 1902 není jeho budoucí úprava ještě zaznamenána. Městská technická kancelář tenkrát ještě neměla k dispozici předpokládané řešení jeho úprav.

Po výše zmíněném usnesení zemského sněmu z června 1905 zaslala zemská komise pro úpravu řek v království českém pardubickému okresnímu hejtmanství neprodleně definitivní projekt úpravy Chrudimky v obvodu Pardubic, aby na jeho základě zahájilo od konce srpna vodoprávní a vyvlastňovací řízení. Dostí se to ale protáhlo.

Zahájení prací komplikovaly i další záležitosti. S obtížemi se například sháněl kámen potřebný na zpevnění břehů Labe i Chrudimky. Již v červnu 1905 totiž z podnětu některých členů pardubického

Musejního spolku ustavilo vídeňské ministerstvo kultury a vyučování zvláštní komisi, která na Kunětické hoře v zájmu záchrany hradu vymezila na úpatí hory několik pevných bodů, které nebylo možné překročit při těžbě kamene. Starosta města JUDr. Antonín Formánek to podpořil, ale někteří vlivní členové městské rady byli rozhodně proti (starosta Formánek brzy poté zemřel a do čela Pardubic potom přišla jiná garnitura politiků).

Od začátku roku 1906 jednalo město o vykoupení mlýna na konci Bělobranského náměstí a u mostu přes Chrudimku. Mlýn se měl zbourat, protože bránil narovnání koryta řeky a stavbě nového důkladného železného mostu moderní konstrukce. Jednání trvalo téměř rok. Vykoupit a zbourat se mělo ještě několik dalších domů v sousedství. Současně se jednalo o navazující úpravu ústí Haldy do Chrudimky (prostor Mezi Mosty) a kromě toho také odvedení vody přes starý pernstejnský kanál ve směru k tzv. císařskému mlýnu. Tenkrát zamýšlené řešení se ale mělo záhy, jak ještě ukážeme, měnit.

Uvažované úpravy projektu musejly schválit kompetentní zemské úřady a město muselo počítat se zvýšením výdajů z městského rozpočtu. Ten v té době značně zatěžovalo splácení vysokých půjček v celkové výši více jak 1,5 milionu korun. Pardubice totiž tehdy také realizovaly, dokončovaly nebo chystaly stavbu řady budov, například divadla, školy U Kostelíčka, dívčí průmyslové školy (tzv. Vesny), chorobince, vodojemu a vodovodu, opravy kostela Zvěstování P. Marie, městských jatek, úpravy zanedbaných komunikací atd. Bez půjček to nešlo. A tak ještě v polovině ledna 1907 jednal nový starosta František Kuchynka s městskou deputací na místo držitelství v Praze, aby urgoval zahájení regulace Chrudimky. Předpokládalo to souhlas se zamýšlenými dílčími úpravami projektu, uvolnění rozpočtových financí a uskutečnění výběrového řízení dodavatele. Pardubické deputaci bylo slíbeno, že se práce rozběhnou na jaře 1907, koordinované s pracemi na Labi, stalo se tak ale až začátkem července.

Stavba začala úpravou ústí Chrudimky do Labe a pokračovala proti proudu k mostu u Bělobranského náměstí. Vedle výkopu části nového koryta se na levém břehu, podél Labské ulice, stavěla u něko-

lika domů kamenná hráz a na zbytku se navázal a zpevňoval břeh, všude o 50 cm výše, než bývala naměřena hladina vody při velkých povodních. Totéž probíhalo na pravém břehu. Do konce roku se podařilo tyto práce dokončit, přestože velká povodeň z poloviny července znehodnotila nejen vykonanou práci na Labi, ale také sotva započaté výkopy na Chrudimce. Dílo zkázy udivilo 21. srpna v Pardubicích velkou exkurzi nedávno ustaveného sdružení českých polabských poslanců (říšských i zemských), zástupců několika vídeňských a zemských úřadů a zástupců Středolabského komitétu, kteří prohlíželi postup regulace středního Labe od Jaro- měře dále po proudu.

Práce na Chrudimce v roce 1908 výrazně zpomalily, uzrály zatím další záměry, jak využít sílu vodního toku Chrudimky a u budoucího mostu za Bělobranským náměstím postavit vodní elektrárnu. Tento námět energicky zastával mj. člen zastupitelstva, posléze starosta města, továrník Ing. Josef Prokop, jehož továrna vodní turbíny také vyráběla. Bylo k tomu také třeba garantovat potřebnou sílu vodního toku, a tak se začalo uvažovat o zasypání pernstejnského kanálu ve městě, který byl vlastně pokračováním Haldy. Předpokládalo to tím pádem zrušení tzv. císařského mlýnu na Wernerově nábřeží i mlýnu Na Valše (stával na rohu Sukovy třídy a Pernerovy ulice). Proti likvidaci unikátní vodní stavby z doby pánů z Pernštejna se v lednu 1909 ostře ohradil Musejní spolek a s podporou centrální komise pro ochranu památek ve Vídni a části pardubické veřejnosti dosáhl toho, že k zasypání kanálu nakonec nedošlo, jen k úpravě toku. I to však původní charakter památky oslabilo. Likvidaci mlýnů na pernstejnském kanálu a na jeho pokračování po dnešní Sukově třídě to nezastavilo. Vliv na to měl dozajista i podnikatelský záměr vlivných a agilních bratrů Egona a Ervína Winternitzových postavit u regulované Chrudimky a budoucí vodní elektrárny velký automatický mlýn. Stopovat aktivity směřující k realizaci tohoto záměru můžeme od roku 1909.

Regulace Chrudimky v rozsahu schváleného záměru potom vstoupila do závěrečné a už dynamicky probíhající etapy, která přinesla do tváře Pardubic řadu výrazných změn. O tom si ale povíme až příště.

František Šebek